

Ålderdom utan fattigdom

Pensionssystemet orsakar äldrefattigdom och att framför allt många kvinnor tvingas leva på låga pensioner. Sedan mitten av 90-talet, när det nuvarande pensionssystemet infördes har antalet pensionärer med en disponibel inkomst under EU:s fattigdomsgräns tredubblats – till 225 000, många av dem kvinnor. Mer än hälften av alla kvinnliga pensionärer måste också ta del av grundskyddet i form av den mycket låga garantipensionen.

Pensionssystemet återskapar och förstärker den ojämställdhet och ojämlikhet som har funnits och fortfarande finns i arbetslivet. Dagens pensioner bygger på föråldrade samhällsnormer, till exempel att mannen ska försörja familjen och kvinnan ska stanna hemma och ta hand om barn och hushåll. Bristerna i pensionssystemet drabbar också andra som har låga inkomster: sjuka, arbetslösa, människor med funktionsnedsättning med flera. Men också många som har arbetat ett helt yrkesliv får nu bara den allra lägsta nivån, och hamnar i äldrefattigdom.

Många av de som lever med dessa små marginaler skäms över sin livssituation. Men det är inte de som ska skämmas – det är vi som samhälle som ska skämmas. Att så många äldre lever i fattigdom är oacceptabelt i ett välfärdssamhälle som det svenska.

I PROs nya rapport "Ålderdom utan fattigdom" presenterar vi förslag som ska lyfta pensionsinkomsterna över EU:s gräns för fattigdom. Dels behövs insatser för ett hållbart och jämställt arbetsliv – samt förbättrade trygghetssystem och utbyggd välfärd – som påverkar morgondagens pensioner. Men framförallt behövs nu förändringar av pensionssystemet, så att vi kan minska den äldrefattigdom som finns redan idag.

Pensionssystemet är underfinansierat – vilket har bidragit till låga pensioner. Det har bland annat gjort att "bromsen" slagit till allt för lätt och hindrat en nödvändig ökning av pensionerna. Genom förändringar som både stärker pensionssystemet och omfördelar inom det, kan både de lägsta pensionerna och inkomstpensionen höjas.

Vi föreslår nu en genomgripande förändring av pensionssystemet:

- Inför en ny grundpension för alla - på en högre nivå än idag – och lägg sedan den inkomstrelaterade pensionen ovanpå detta utan avräkning.
- Slopa bromsen, och se till att pensionerna kan öka i värde.
- Se till att alla pensionsavgifter – också de på inkomster över 39 000 kr/mån som idag förs över till statsbudgeten – går till pensioner.
- Omfördela arvsvinsterna från de som "har kvar" pengar i pensionssystemet när de går bort till de som har allra lägst pension istället för till de som är födda samma år.

Detta är några förslag till våra politiker för att minska äldrefattigdomen. Låt nu arbetet med att se till att ingen pensionär ska behöva leva i äldrefattigdom bli nästa stora politiska projekt!

Christina Tallberg, ordförande PRO

Curt Karlsson, ordförande PRO Östergötland